

Dosarul nr. 2ra-2045/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Holban

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Secieru, A. Danilov, Iu. Cimpoi

DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Nadejda Arnautu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Pelagheia Țârdea împotriva Nadejdei Arnautu, intervenienți accesorii notarul Livia Vescu și Vironica Russu cu privire la constatarea nulității absolute a actului juridic și recuperarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Pelagheia Țârdea, Nadejda Arnautu și s-a menținut hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 02 februarie 2018 Pelagheia Țârdea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nadejdei Arnautu, intervenient accesoriu notarul privat Maria Hrolovici, prin care a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de donație din 16 decembrie 2009, încheiat între Pelagheia Țârdea și Nadejda Arnautu, autentificat de notarul privat Maria Hrolovici și înregistrat sub nr. 1474, radierea dreptului de proprietate a Nadejdei Arnautu asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, suprafața de 0,0801 ha din Registrul bunurilor imobile, cu înregistrarea acestui drept pe numele Pelagheii Țârdea, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că împreună cu soțul său, Asilev Șamali a dobândit dreptul de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,0801 ha, extravilan cu destinație grădini în baza deciziei Consiliului orașenesc Sîngera, dreptul de proprietate fiind înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXXX.

După decesul soțului său, la 25 iulie 2008, a devenit proprietară asupra întregului imobil enunțat și a îngrijit de una singură acest teren, pe care l-a folosit cu toate drepturile și și-a onorat obligațiunile prevăzute de lege. Pentru întreținerea terenului nu a solicitat ajutor de la nimeni.

A menționat că recent, verificând Registrul bunurilor imobile, a aflat că terenul menționat nu-i mai aparține, dreptul de proprietate fiind înregistrat pe numele Nadejdei Arnautu în baza contractului de donație nr. 1474 din 16 decembrie 2009.

La 15 decembrie 2017 a primit copia contractului de donație nr. 1474, din care rezultă că la 16 decembrie 2009, Vironica Russu a semnat din numele său contractul de donație și a donat Nadejdei Arnautu terenul cu nr. cadastral XXXXX, ce-i aparține cu drept de proprietate.

A invocat că nu a dat consimțământul și nu a împuternicit-o pe Vironica Russu să semneze acte din numele său, mai mult, să-i înstrăineze terenul.

Consideră că toate acțiunile întreprinse de către Nadejda Arnautu, Vironica Russu în complicitate cu notarul privat Maria Hrolovici au fost îndreptate și au avut drept scop de a o priva ilegal de dreptul de proprietate și de bunurile ce-i aparțineau, astfel, fiindu-i încălcate drepturile la viață, sănătate, existență și proprietate, drepturi consfințite prin Constituția Republicii Moldova.

Contractul de donație a fost semnat în lipsa voinței sale, în lipsa consimțământului și fără respectarea formei actului juridic, ceea ce atrage nulitatea absolută a actului juridic. Starea de sănătate este normală, este în stare să se deplaseze de una singură și poate semna acte juridice, fără a împuternici pe cineva.

Careva rude apropiate, care ar fi manifestat dorința de a o susține material sau moral după decesul soțului său, nu a avut în preajma sa, nici pe parcursul vieții sale. Astfel, nu a fost nici un motiv și nu a avut nici odată intenția de a dona bunul imobil, ce-i aparține cu drept de proprietate.

Pe motiv că a fost deposedată de bunul său de către Nadejda Arnautu, a suportat mari suferințe psihice, ceea ce i-a cauzat un prejudiciu moral, care urmează să o despăgubească în valoare bănească, pentru restabilirea echității sociale.

Prin încheierea din 09 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a atras în proces în calitate de intervenienți accesorii notarul Livia Vescu și persoana care a semnat contractul Vironica Russu. (f.d. 40)

Prin hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Pelagheia Țîrdea. S-a constatat nulitatea absolută a contractului de donație din 16 decembrie 2009, încheiat între Pelagheia Țîrdea și Natalia Arnautu, înregistrat de către notarul privat Maria Hrolovici cu nr. 1474, prin care prima a transmis dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,0801 ha situat în extravilanul or. Sîngera, mun. Chișinău. S-a încasat din contul Nadejdei Arnautu în beneficiul statului taxa de stat de la care reclamanta a fost scutită la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 150 lei. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins. (f.d. 67, 75-79)

La 18 martie 2019 Pelagheia Țîrdea a declarat apel împotriva hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea respingerii pretențiilor din cererea de

chemare în judecată și în această parte a emite o nouă hotărâre de admitere a cererii integral. (f.d. 74, 94-96)

Cu apel, hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru la 18 martie 2019 a fost contestată și de către Nadejda Arnautu, care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi soluții de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de către Pelagheia Țirdea. (f.d. 81-82, 97-99)

Prin decizia din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de către Pelagheia Țirdea și Nadejda Arnautu și s-a menținut hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 112, 113-121)

Instanțele de judecată au concluzionat că din analiza contractului de donație nr. 1474 din 16.12.2009 nu se atestă semnătura donatorului Țirdea Pelagheia, ceea ce denotă că aceasta nu și-a manifestat voința de a încheia actul juridic în mod liber.

Au mai menționat instanțele că actul notarial-contractul de donație putea fi semnat de o altă persoană doar în cazul când persoana care solicită îndeplinirea actului notarial, din cauza unui defect fizic, unei boli sau din alte motive întemeiate, nu poate semna personal actul juridic, cauză care urma a fi arătată în girul de autentificare, condiții prevăzute în Legea nr. 1453 din 08.11.2002 cu privire la notariat, ceea ce din materialele cauzei nu se atestă.

S-a reținut că din dispozițiile Capitolului II din Codul Civil, una din condițiile de valabilitate a unui act juridic este consimțământul, care, prin prisma art. 199 Cod Civil, reprezintă manifestarea exteriorizată de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Reieșind din prevederile art. 195 Cod Civil s-a constatat că la încheierea contractului de donație nr. 1474 din 16.12.2009 voința Pelagheii Țirdea nu a fost îndreptată spre încheierea unui contract de donație, or, o probă contrară în acest sens nu a fost prezentată.

La 19 august 2019 și la 20 august 2019 Nadejda Arnautu a declarat recurs împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 18 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea recursului, casarea actelor judecătorești, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată. (f.d. 131a-136, 138-140)

În motivarea cererii de recurs recurenta a invocat că hotărârile instanțelor inferioare sunt neîntemeiate, ilegale, neavând suport juridic, deoarece nu s-a aplicat legea care trebuia a fi aplicată și s-a interpretat în mod eronat legea.

A menționat că în prezenta speță, Pelagheia Țirdea nu a demonstrat prin probe, precum că consimțământul ei ar fi fost viciat, sau precum că ea nu și-a dat acordul la semnarea contractului de donație.

Instanțele n-au luat în calcul că la 16 decembrie 2009 a mai fost încheiat un contract, prin care Pelagheia Țirdea în aceleași condiții a donat casa și terenul de pe lângă casă și că acest contract în alt proces a fost recunoscut valabil, iar Pelagheia Țirdea a ascuns această informație.

A mai invocat că despre existența litigiului nu a cunoscut, iar semnătura de pe avizele de recepție, care se conțin în materialele cauzei și care confirmă că au fost recepționate, nu-i aparține.

La 16 octombrie 2019 Vironica Russu a depus cerere, prin care a susținut cererea de recurs declarată de către Nadejda Arnautu, indicând că la solicitarea Pelagheii Țârdea ea a semnat toate contractele de donație încheiate la 16 decembrie 2009. (f.d. 147)

La 21 octombrie 2019 Pelagheia Țârdea a depus referință, prin care a solicitat a declara recursul depus de către Nadejda Arnautu inadmisibil. (f.d. 149-151)

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 28 mai 2019, publicată pe site-ul Curții de Apel Chișinău la 24 iunie 2019. Astfel, recursul declarat de către Nadejda Arnautu la 18 august 2019, se consideră în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 noiembrie 2019 recursul depus de către Nadejda Arnautu s-a declarat admisibil pentru a fi examinat în fond.

Articolul 441 Cod de procedură civilă stipulează că în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În speță, Colegiul lărgit reține că Pelagheia Țârdea a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de donație din 16 decembrie 2009, încheiat între Pelagheia Țârdea și Nadejda Arnautu, autentificat de notarul privat Maria Hrolovici și înregistrat cu nr. 1474, radierea dreptului de proprietate a Nadejdei Arnautu asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, suprafața de 0,0801 ha din Registrul bunurilor imobile, cu înregistrarea acestui drept pe numele Pelagheii Țârdea, recuperarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și încasarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice.

Prin hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Pelagheia Țârdea. S-a constatat nulitatea absolută a contractului de donație din 16 decembrie 2009, încheiat între Pelagheia Țârdea și Natalia Arnautu, înregistrat de către notarul privat Maria Hrolovici cu nr. 1474, prin care prima a transmis dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,0801 ha situat în extravilanul or. Sîngera, mun. Chișinău. S-a încasat din contul Nadejdei Arnautu în beneficiul statului taxa de stat de la care reclamanta a fost scutită la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 150 lei. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 28 mai 2019 a respins apelurile declarate de către Pelagheia Țârdea, Nadejda Arnautu și a menținut hotărârea din 18 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Concluzia respectivă este considerată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit prematură din următoarele considerente.

Din suportul probatoriu al cauzei, și anume, din informația Agenției Servicii Publice pe numele Pelagheii Țârdea a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil (teren) cu nr. cadastral XXXXX din mun. Chișinău, or. Sîngera.

Dreptul de proprietate asupra bunului imobil (teren) cu suprafața de 0,0801 ha cu nr. cadastral XXXXX aflat în or. Sîngera a fost înregistrat pe numele Pelagheii Țârdea în baza certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie nr. 322 și certificatului de moștenitor legal nr. 323, eliberat de notarul privat Ghenadie Vacari, mun. Chișinău la 29.01.2009, înscrise în Registrul bunurilor imobile cu nr. 0101/09/2097 și nr. 0101/09/2098 la 30.01.2009.

La data de 16 decembrie 2009 Pelagheia Țârdea și Nadejda Arnautu au încheiat contractul de donație nr. 1474 asupra terenului (grădină) situat în teritoriul primăriei orașului Sîngera, în extravilan, cu suprafața de 0,0801, cu nr. cadastral XXXXX, autentificat notarial de către notarul privat Maria Hrolovici.

În contractul menționat supra notarul privat Maria Hrolovici a indicat că la domiciliul din mun. Chișinău, orașul Sîngera, str. Ion Creangă, nr. 36 s-au prezentat Pelagheia Țârdea și Nadejda Arnautu, care au cerut întocmirea prezentului contract și după ce au citit, fiind cunoscute cu conținutul și efectele acestuia, l-au semnat în prezența sa, indicând că Pelagheia Țârdea, din motiv că nu poate semna personal din cauza bolii, a împuternicit-o să semneze în numele său pe Vironica Russu, iar Nadejda Arnautu a semnat personal, astfel părțile confirmând încheierea prezentului contract.

Instanța de recurs a mai constatat că pe numele Pelagheii Țârdea a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile (teren și construcții) cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX din mun. Chișinău, or. Sîngera, str. XXXXX, nr. XXX cu statutul înscrierii „stins” în urma încheierii actelor juridice de donație. (f.d. 10)

Colegiul lărgit reține că Nadejda Arnautu în cererea de recurs a invocat că în anul 2014 Pelagheia Țârdea a inițiat un alt proces, prin care a solicitat declararea nulității contractului de donație a bunurilor cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX și XXXXX din mun. Chișinău, or. Sîngera, str. XXXXX, nr. XXX, care a fost finalizat cu decizia din 20 iulie 2016 a Colegiului Civil, comercial și de contencios

administrative al Curții Supreme de Justiție, care a stabilit prezența voinței Pelagheii Țârdea la încheierea contractului de donație.

În cadrul examinării prezentei cauze Pelagheia Țârdea nu a menționat despre încheierea altui contract de donație asupra bunurilor imobile de care dispunea și circumstanțele încheierii acestuia.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că la examinarea cauzei instanța de apel nu a verificat câte contracte a încheiat Pelagheia Țârdea la data de 16 decembrie 2009, circumstanțele în care au fost înstrăinate bunurile imobile de care dispunea Pelagheia Țârdea prin contractele de donație din 16 decembrie 2009, în ce relații de rudenie se afla cu donatarul Natalia Arnautu, precum și condițiile în care au fost încheiate.

Este necesar de specificat că instanța de apel a menținut hotărârea instanței de fond, prin care s-a constatat nulitatea absolută a contractului de donație din 16 decembrie 2009, înregistrat cu nr. 1474 și încheiat între Pelagheia Țârdea și Natalia Arnautu asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXXX, invocând că la încheierea actului juridic Pelagheia Țârdea nu și-a manifestat voința de a-l încheia, or, art. 199 alin. (1) Cod Civil (în redacția până la 01.03.2019) indică că consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. (2) Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat. (3) Intenția de a produce efecte juridice se determină din declarația sau comportamentul persoanei, așa cum ea a fost înțeleasă în mod rezonabil de către cealaltă parte a actului juridic sau, în cazul actelor juridice unilaterale, de către persoana căreia actul îi este destinat.

Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ, adică având facultatea de a pătrunde, de a judeca și a aprecia lucrurile la justa valoare. Subiectul de drept civil trebuie să conștientizeze acțiunile sale, să-și dea seama de urmările lor și să le dorească în cunoștință de cauză. Consimțământul trebuie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice. Această condiție reiese din însăși esența actului juridic civil care este o manifestare de voință, înreptată spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile. Consimțământul nu trebuie să fie viciat. Pentru formarea valabilă a oricărui act juridic consimțământul trebuie să fie liber și dat în cunoștință de cauză. Aceste condiții nu sunt întrunite atunci când consimțământul este alterat de vicii: eroare, dol, violență sau leziune.

În cererea de chemare în judecată Pelagheia Țârdea a indicat că recent a aflat că bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX nu-i mai aparține, fiind donat prin contractul din 16 decembrie 2009, despre care nu cunoaște nimic.

În același timp Colegiul lărgit reține că Pelagheia Țârdea, la 16 decembrie 2009 a donat și alte bunuri imobile (construcții, teren aferent) și că anterior a mai depus o acțiune, prin care a solicitat declararea nulității contractului de donație nr. 1470 din 16 decembrie 2009, iar instanțele, prin hotărâre irevocabilă, plasată pe portalul instanțelor, au constatat lipsa caracterului ilicit al actului juridic, stabilind că la încheierea contractului de donație a fost respectată forma cerută de lege, actul juridic fiind semnat de o persoană împuternicită de către donator, în prezența acestuia, acest fapt fiind specificat de către notar expres în contractul autentificat.

Aici instanța de recurs atenționează asupra principiului securității juridice de natură jurisprudențială, ce ține de o practică judiciară neuniformă.

Criteriile, care ghidează condițiile în care hotărârile neunitare ale unor diverse instanțe judecătorești de ultim grad constituie o încălcare a cerinței unui proces echitabil consacrată la art. 6 § 1 din convenție constau în stabilirea următoarelor aspecte: dacă există „divergențe profunde și persistente” în jurisprudența instanțelor interne, dacă legislația internă prevede mecanisme pentru remedierea inconsecvențelor, dacă mecanismul a fost aplicat și, după caz, cu ce efecte.

Principiul securității juridice garantează, inter alia, o oarecare stabilitate în cazurile juridice și contribuie la încrederea publicului în instanțe. Pe de altă parte, persistența hotărârilor judecătorești neunitare poate crea o stare de incertitudine juridică în măsură să scadă încrederea publicului în sistemul judecătoresc, în vreme ce această încredere este evident una dintre componentele esențiale ale unui stat de drept.

Colegiul lărgit atestă că instanța de apel la examinarea cauzei nu a analizat ambele contracte de donație și circumstanțele în care au fost încheiate și dacă au fost respectate normele legale pentru a fi considerate valabile.

Intimata Pelagheia Țârdea a prezentat instanței de judecată numai contractul de donație nr. 1474 din 16 decembrie 2009, care îl consideră nul, deoarece nu l-a semnat și nu și-a dat acordul pentru a-l semna din numele său de către Vironica Russu .

Respectiv, instanța de apel urma să verifice dacă la data de 16 decembrie 2009 Pelagheia Țârdea a mai încheiat și alte acte juridice asupra bunurilor imobile ce-i aparțineau și care a fost ulterior soarta acestor acte.

Instanța de apel nu a verificat în ce relații de rudenie se afla Pelagheia Țârdea cu Natalia Arnautu, cine a fost inițiatorul contractului de donație și dacă notarul, autentificând contractul de donație, a respectat prevederile legale.

La caz, se reține că nulitatea este o sancțiune de drept civil, care desființează actul juridic atunci când a fost încheiat cu încălcarea condițiilor de validare (de fond sau de formă) stabilit prin lege, iar cauza de nulitate există în momentul încheierii actului juridic și constă în nerespectarea unei condiții legale referitoare la încheierea valabilă a actului.

Nulitatea este sancțiunea care se aplică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condițiile de valabilitate. Nulitatea este mijlocul prevăzut de lege pentru a asigura respectarea condițiilor de valabilitate a acului juridic. În măsura în care un act juridic concret nu respectă aceste condiții, el este lipsit de efectele sale prin intermediul nulității.

La rejudecare urmează să se țină cont de prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Instanța, totodată, va ține cont de faptul că este responsabilă de determinarea definitivă a circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și că în acest sens poate fi propus părților să concretizeze pretențiile, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Instanța de apel urmează să se expună și sub aspectul temeiniciei sau netemeiniciei argumentelor și probelor prezentate de către reclamantă privind emiterea actelor juridice cu circumstanțele cauzei și normele de drept aplicabile speței.

În contextul dat, Colegiul menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărârii în întregul ei, independent de motivele apelului, în conformitate cu art. 373 alin. (4) Cod de procedură civilă și a da răspuns tuturor argumentelor esențiale în litigiu.

Totodată, Colegiul reiterează că norma procedurală enunțată supra obligă instanța de apel de a verifica legalitatea soluției adoptate de prima instanță în raport cu pretențiile înaintate, circumstanțele de fapt și de drept invocate, precum și obiecțiile formulate de pârâtă asupra pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate și probele prezentate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Astfel, Colegiul largit reiterează că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele enunțate supra, rezultând atât din pretențiile înaintate de către Pelagheia Țirdea, cât și apărarea formulată de pârâtă, de înscrisurile prezentate în calitate de probe în susținerea poziției acestora, apreciindu-le în conformitate cu art. 120-122, 130 Cod de procedură civilă, în raport cu circumstanțele stabilite și normele de drept material aplicabile speței.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, iar aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ largit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare.

Potrivit celor expuse, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Nadejda Arnautu.

Se casează decizia din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Pelagheia Țârdea împotriva Nadejdei Arnautu, intervenienți accesorii notarul Livia Vescu și Vironica Russu cu privire la constatarea nulității absolute a actului juridic și recuperarea prejudiciului moral și se remite cauza în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecători

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh

Maria Ghervas